

Torstai 13.12.2007 kello 10.00 - 10.15

Läsnä

pj.	Heidi Hautala /vihr	
vpj.	Anna-Maja Henriksson /r	
jäs.	Esko Ahonen /kesk	
	Oiva Kaltiokumpu /kesk	
	Ilkka Kantola /sd	
	Sampsa Kataja /kok	
	Jari Larikka /kok	
	Sanna Lauslahti /kok	
	Outi Mäkelä /kok	
	Johanna Ojala-Niemelä /sd	
	Markku Pakkanen /kesk	
	Lyly Rajala /kok	5 § osittain, 6 §
	Pirkko Ruuhonen-Lerner /ps	
	Tero Rönni /sd	
	Mirja Vehkaperä /kesk	
sihteeri	Risto Eerola	valiokuntaneuvos, joka laati pöytäkirjan
apul.siht.	Tuomo Antila	valiokuntaneuvos

1 § *Nimenhuuto*

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 14 jäsentä.

2 § *Päätösvaltaisuus*

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3 § ***E 45/2007 vp** EU:ssa käytettävistä terroristisiksi katsottujen järjestöjen luetteloista, niiden laatimisesta, muuttamisesta sekä yksilön oikeusturvakeinoista**Käsittely*

Todettiin asiantuntijakuuleminen päättyneeksi.

Apulaissihteeri esitteli lausuntoluonnoksen, *asiakirja A 3 §*.

Käytiin yleiskeskustelu.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä luonnos hyväksyttiin sellaisenaan.

Käsittely todettiin päättyneeksi.

Päätettiin yksimielisesti pitää tätä käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asia todettiin valiokunnassa loppuun käsitellyksi.

4 § *U 2/2007 vp ehdotuksesta neuvoston puitepäättökseksi (ehdollisten ja vaihtoehtoisten rangaistusten tunnustaminen ja valvonta)*

Asiakirjat:

U 2/2007 vp

LaVL 3/2007 vp

1. OM 27.11.2007

Käsittely

Todettiin, että valiokunnan kokouksessa 12.12.2007 oli kuultavana:

— lainsäädäntöneuvos *Katariina Jahkola*, oikeusministeriö.

Todettiin, että lakivaliokunta on antanut asiassa aiemmin lausunnon LaVL 3/2007 vp.

Merkittiin, että asiakirjoista ja asiantuntijakuulemisesta oli käynyt ilmi seuraavaa:

Yleistä

- Saksa ja Ranska tekivät ehdollisten rangaistusten ja vaihtoehtoisten seuraamusten tunnustamista ja valvontaa koskevan puitepäätösehdotuksen 12.1.2007. Puitepäätöstä on edellisen puheenjohtajamaan Saksan ja nykyisen puheenjohtajamaan Portugalin kaudella käsitelty useissa kokouksissa työryhmätasolla, Artikla 36 -komiteassa sekä OSA-neuvostossa.
- Suomi on suhtautunut puitepäätösehdotukseen yleisellä tasolla myönteisesti, joskin puitepäätöksen merkityksen on arvioitu jäävän melko vähäiseksi.
- Neuvottelujen kuluessa puitepäätöksen perusratkaisut ovat säilyneet muuttumattomina. Se, esitetäänkö valvonnan siirtämistä henkilön asuinvaltioon, on tuomion antaneen ja henkilön valvontaan määränneen jäsenvaltion harkinnassa. Täytäntöönpanovaltiolla puolestaan on velvollisuus järjestää valvonta omaan järjestelmäänsä mukauttaen, ellei tapaukseen voida soveltaa jotakin puitepäätöksen 9 artiklassa lueteltua kieltäytymisperustetta.

Määritelmät ja toimivaltaiset viranomaiset

- Määritelmien ja toimivaltaisten viranomaisten suhteen puitepäättös on muuttunut aikaisempaa joustavammaksi. Alkuperäisessä ehdotuksessa edellytettiin, että valvontaan asettamisesta ja valvontatoimenpiteistä tulee olla tuomioistuimen päätös. Nykyisen tekstin mukaan puitepäättöksen soveltamisalaan kuuluvat myös muun toimivaltaisen viranomaisen kuin tuomioistuimen tekemät valvontapäätökset. Valvonnan tulee kuitenkin aina pohjautua tuomioistuimen lainvoimaiseen tuomioon, jossa henkilön on todettu tehneen rikoksen. Puitepäättöksessä sallitaan muun kuin oikeusviranomaisen nimeämisen toimivaltaiseksi viranomaiseksi siinä tapauksessa, että kyseisellä viranomaisella on kansallisesti toimivalta tehdä luonteeltaan samankaltaisia valvontapäätöksiä (4 artiklan 2 kohta).
- Lakivaliokunta kiinnitti edellä mainitussa, puitepäättösehdotuksesta antamassaan lausunnossa huomiota muun ohella eri jäsenvaltioiden päätöksentekojärjestelmien välisiin eroihin. Valiokunnan mukaan valmistelussa tuli pyrkiä torjumaan sääntelyvaihtoehdot, jotka johtaisivat siihen, että jäsenvaltion tulisi vain nyt käsiteltävänä olevan puitepäättöksen täytäntöönpanon vuoksi luopua muutoin hyviksi havaituista, sille sopivista viranomaisten välisistä toimivaltajärjestelyistä.

Valvontatoimenpiteet ja niiden muuntaminen sekä jatkotoimista päättäminen

- Valvontatoimenpiteiden luetteloa 5 artiklassa on täsmennetty ja eräitä ongelmallisina pidettyjä toimenpiteitä on luettelosta poistettu. Suomen järjestelmässä valvontatoimia ei ole lainsäädännössä tarkoin määritelty, vaan valvonnan konkreettinen sisältö ilmenee kriminaalihuoltolaitoksen laatimasta valvontasuunnitelmasta. Tämän vuoksi Suomi pyrki neuvottelujen kuluessa saamaan valvontatoimien luetteloa yleisemmäksi, jotta täytäntöönpanovaltiolle jäisi enemmän harkintavaltaa sen suhteen, miten valvonta toteutetaan. Selvä enemmistö jäsenmaista kuitenkin edellytti valvontatoimien luetteloimista, ja 5 artiklan luettelo on pitkien keskustelujen tulos. Samalla on korostettu sitä, että 7a artiklassa täytäntöönpanovaltiolle joka tapauksessa jätetään liikkumavaraa ja mahdollisuus mukauttaa valvonta omaan järjestelmäänsä, jos valvonta luonteeltaan tai kestoltaan on yhteensopimaton täytäntöönpanovaltion lain kanssa. Silloin kun valvonta käsittää hoidollisia toimenpiteitä (esimerkiksi päihderiippuvuus- tai mielenterveyshoito), niin sallittua on

lisäksi kieltäytyä valvonnasta kokonaan, jos valvonnan järjestäminen ei olisi mahdollista täytäntöönpanovaltion oikeus- tai terveydenhuoltojärjestelmän mukaan (9 artiklan 1 kohdan i alakohta).

- Puitepäättöksen 12 artiklan mukaan täytäntöönpanovaltio on oman lainsäädäntönsä mukaisesti toimivaltainen päättämään jatkotoimenpiteistä eli esimerkiksi muuttamaan valvonnan ehtoja tai määrittämään rangaistuksen täytäntöönpanotavaksi tilanteessa, jossa henkilö rikkoo valvontamääräyksen ehtoja tai tekee valvonta-aikana uuden rikoksen. Jatko-toimenpiteenä kyseeseen voisi tulla myös valvonnan päättäminen, kun tarvetta siihen ei enää ole.
- Lakivaliokunta kiinnitti lausunnossaan huomiota tarpeeseen turvata puitepäättöksessä riittävä joustavuus niin, että eri jäsenvaltioiden rikosoikeudellisiin seuraamusjärjestelmiin ja niiden täytäntöönpanoon liittyvät erot voidaan ottaa riittävästi huomioon. Erityisen tärkeänä lakivaliokunta piti sitä, että täytäntöönpanovaltiolla on asianmukaiset mahdollisuudet muuntaa pyydetty valvontatoimi tai muu toimenpide omaan järjestelmäänsä soveltuvaksi ja että toimenpiteen yksityiskohdista päättäminen jää täytäntöönpanovaltion asiaksi.

Määräajat

- Alkuperäisen ehdotuksen mukaan täytäntöönpanovaltion olisi tullut tehdä päätös tuomion ja valvontapäätöksen tunnustamisesta 10 päivän kuluessa. Määräaikavelvoitetta pidennettiin neuvottelujen kuluessa niin, että päätös on uuden tekstiversion mukaan tehtävä mahdollisimman pian, mutta viimeistään 60 päivän kuluessa. Poikkeuksellisessa tilanteessa päätös voidaan tehdä 60 päivän määräajan jälkeen.
- Lakivaliokunta kiinnitti lausunnossaan myös huomiota määräikasäännökseen katsoen, että sen tulee olla realistinen. Nykyisessä tekstissä oleva määräikasäännös vastaa aikaisempaa paremmin lakivaliokunnan kantaa.

Prosessuaaliset perusoikeudet

- Puitepäättöksen 3 artiklan säännös velvollisuudesta kunnioittaa perusoikeuksia ja keskeisiä oikeusperiaatteita on säilynyt muuttumattomana. Lisäksi puitepäättöksen johdantosaan on lisätty kappale 8(i), jossa jäsenvaltiot sitoutuvat takaamaan lailliset oikeudet ja oikeussuojakeinot puitepäättöksen soveltamisalaan kuuluville henkilöille.

- Lakivaliokunta katsoi keväällä antamassaan lausunnossa, että jatkovalmistelussa olisi vakavasti harkittava oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin koskevan kieltäytymisperusteen ottamista puitepäätökseen. Neuvotteluissa selvä enemmistö jäsenvaltioista katsoi, että puitepäätösehdotuksen 3 artiklan kaltainen viittaus velvollisuuteen kunnioittaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklaan sisältyviä velvoitteita (artikla kattaa myös oikeuden oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin) on riittävä. Nimenomaisen perusoikeuksiin viittaavan kieltäytymisperusteen ottaminen puitepäätökseen ei saanut kannatusta. Ottaen huomioon mainittu 3 artiklan säännös sekä puitepäätöksen johdanto-osaan kirjatut kohdat valtioneuvoston näkemys on, että puitepäätös voidaan hyväksyä ilman nimenomaista oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin viittaavaa kieltäytymisperustetta.

Saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta toteaa, että valtioneuvosto on johdonmukaisesti toiminut valiokunnan aiemmassa lausunnossaan esittämien suuntaviivojen mukaisesti.

Päätettiin ilmoittaa suurelle valiokunnalle,

että lakivaliokunta katsoo puitepäätöksen olevan kokonaisuutena arvioiden sisällöltään valiokunnan asiassa aiemmin esittämien kannanottojen mukainen.

Asian käsittely todettiin päättyneeksi.

5 § *Muut asiat*

Puheenjohtaja kiitti valiokuntaa kuluneesta syysistuntokaudesta, minkä jälkeen nautittiin istuntokauden päätöskahvit.

PÖYTÄKIRJA 47/2007 vp

6 § *Seuraava kokous*

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on torstaina
7.2.2008 klo 10.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Risto Eerola
valiokuntaneuvos